

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אהבת ישראל

פרשת אחרי קדושים

בס"ד | גליון מס' 530

אחרי מי רדף ראש הישיבה בתחנת הרכבת?

ואהבת לרעך כמוך (י"ט, י"ח)

שיפעלו כשאתה אותו יהודי. אם תרגיש את התחושה של היהודי הזר, אם תחוש שעובר עליך מה שעובר עליו - ייקל עליך לשדרג את רגש 'אהבת ישראל' הטמון בכך לכדי פעולה מעשית ומועילה, שבאמת תקל על זולתך ותעניק להם קרן אור בחייו.

בפרשת שבוע זה, בה ניתנה לנו המתנה הנפלאה של 'אהבת ישראל', הבה נאמץ אותה אל ליבנו, להפוך את האהבה לפעולה מעשית, לרומם את הרגש המפעם לכלי ביצועי. הבה נתבונן כי כל פעולותינו ותאמות את רגש 'אהבת ישראל', שאנחנו מתייחסים לזולתנו במסירות ובאיכפתיות כמו לעצמנו ממש. הבה נעצים את האהבה בינינו לבין כל יהודי, ואהבת לרעך - כמוך ממש!

אחד הערכים המרכזיים בחייו של יהודי, ערך עליו גאוונו והוא מושג ליבנו, ניתן לנו כמתנה בפרשת שבוע זה. זהו ערך שכולנו מחוייבים אליו, מצוה אהובה במיוחד שכולנו מחוברים אליה ודבקים בה בכל נימי נפשנו - המצוה לאהוב כל יהודי, מצוות אהבת ישראל הנפלאה.

זו מצוה מרגשת במיוחד, שממנה נובעות רבבות פעולות ואף יותר, שאנו עושים בימי חיינו. אהבת ישראל היא הרגש, המנוע, המדחם והמחיה של כל פעילות החסד הנפלאה שאנו רואים סביבנו, היא זו שמפעילה את האיכפתיות והדאגה הכנה, ההתמסרות והמאמץ של כל יהודי למען זולתו, לעשות לו טוב, להקל עליו, להטיב עמו.

'יענק'ל יענק'ל' מבוהל...

היה זה בתחילת תקופת מלחמת העולם השנייה, כשהידיעות על גורל היהודים שנפלו טרף לידי הנאצים הרשעים החלו להתפרסם. ישיבת קלצק שבפולין בראשות ראש הישיבה הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל נמלטה לליטא, וכשהרוסים כבשו את ליטא - נאלצה הישיבה להתחלק לכמה קבוצות שהתפזרו, כדי לא לערוך את חמת הרוסים.

על בני הישיבה באותם ימים, נמנה תלמיד בשם יענק'ל קליאט. יענק'ל זה היה פיקח וחרוץ מאוד, והחליט לעשות הכל על מנת להשיג אשרת יציאה לארץ זרה, להימלט מהמלחמה המשתוללת. הוא נקש על דלתות השגרירויות השונות, עמד בתורים הארוכים והתחנן ללא הרף, אך לשווא. רוב ככל המדינות סגרו את שעריהן, וסירבו להנפיק אשרות יציאה למדינותיהן - אשרה שפירושה חיים.

אך יענק'ל לא אמר נואש. הוא שב והתחנן בשגרירות הבריטית, פעל בכל דרך אפשרית כי השגרירות הבריטית בליטא תנפיק לו אשרת יציאה לבריטניה, שנחשבה ארץ מוגנת. לבסוף, עלה בידו להביא לכך שהשגרירות הבריטית 'תשקול' אם להעניק לו אשרת יציאה, והוא אף קיבל על כך אישור בכתב. עדיין לא מדובר באשרת היציאה הנכספת, אלא באישור כי השגרירות 'שוקלת' ו'בוחנת' אם להעניק לו אשרה כזאת, כך שבעצם - למכתב לא היתה כל משמעות מעשית.

כמה ימים חלפו, ולמרות שיענק'ל הוסיף להתחנן בשערי השגרירות, עדיין לא הונפקה האשרה המיוחלת. יענק'ל סבר שכנראה בקשתו - כמו בקשת יהודים רבים אחרים - נדחתה על הסף, ולאחר כמה ימים נוספים, כשנסגרה השגרירות הבריטית, הבין יענק'ל שככל הנראה לא תהיה לו אשרת יציאה, וכל מה שגותר בידיו הוא רק המכתב הלא מספק לפיו השגרירות 'שוקלת' אם להעניק לו מעמד פליט. בשל כך, החליט כי זה הזמן לעשות מעשה...

הוא פנה לראש הישיבה, רבי אהרן קוטלר, והודיעו כי החליט לנסות להימלט בעזרת המכתב הזה. 'זו אמנם לא אשרת יציאה' - הסביר יענק'ל, 'אך בכל זאת זה מסמך כלשהו, אולי הוא שווה משהו. אעשה הכל על מנת להימלט בעזרת המסמך הזה, אולי יחוסו ואולי ירחמו עלי!' - טען.

בוכה על עצמו...

היה זה בביתו של הרה"ק רבי ישעיהו מקערסטיר ז"ע. בנו הקטן חלה מאוד, ובאחד הימים נחרדו בני הבית לגלות את רבי ישעיהו בוכה בכי מר בדמעות שליש. כולם נחפזו לנסות להרגיעו, והסבירו כי המחלה אינה כה מסוכנת ועוד ייתכן שיינצל, ומדוע ממחר הרבי לבכות כל כך...

השיב להם רבי ישעיהו בצדקתו: 'לא על בני החולה אני ממרר בבכי. אלא עלי...!' - 'על הרבי?!' - תמהו כולם, 'מה הרבי בוכה על עצמו?!'

'תבינו, לגבי בני יקירי - בטוח אני בחסד השם כי ישלח דברו וירפאהו. אך אני בוכה לאן אני התדרדרתי: הרי מדי יום מזכירים בפניי יהודים חולים הזקוקים לישועה, כל יום אני שומע על אנשים הצריכים רפואה, האם הם מדירים שינה מעיניי כמו בני היקר? האם הם מדאגיגים אותי כשם שאני דואג לשלום בני? הלזאת אהבת ישראל ייקרא, כשבני טורד את מנוחתי יותר משאר אחיי היהודים!'

אם אני מצטער וכואב על בני יותר מעל כל יהודי אחר - אותו וסימן הוא שעוד לא השלמתי את מידת אהבת ישראל. על כך אני בוכה!' - אמר רבי ישעיהו, מותיר את בני ביתו המומים ונרעשים...

סיפור זה המופיע בספר 'טיב המעשיות', אין כמוהו ללמדנו עד היכן אהבת ישראל. עד שנרגיש את הזולת כמו בן משפחה, עד שנחוש את כאבו כאילו הוא כאב אישי שלנו. זו אהבת ישראל אמיתית, זו שאפתנו הטהורה!

אהבת ישראל היא מצוות זהב, במסגרתה אנו אוהבים כל יהודי, כמו שהוא. זר כמוכר, בן משפחה כמוכר, רחוק, מי שנראה כמונו וגם מי שלא נראה כמונו. עצם העובדה שהוא יהודי, חלק ממשפחת עם ישראל, הופכת אותו לבן משפחה יקר ואהוב כל כך, שנפעל למענו ונעשה הכל כדי להטיב עמו, בכל זמן, בכל תנאי ובכל מצב.

המראות המרגשים של נשיאה בעול עם הזולת, חלוקת סלי מזון לנזקקים, עזרה למי שנתקע על אם הדרך, סיוע לחולים ולבני משפחותיהם בבתי החולים, הפעלת קשרים כדי לסייע לפרנסת הזולת - כל אלו הינם פירושים של מצוות אהבת ישראל, ביטוי שלה בשטח. אהבת ישראל היא רגש, כח שיוצר, המיה של הלב לקראת כל יהודי. כי הוא יהודי, הוא אח, הוא אהוב ונחמד ורצוי כל כך...

אלא שמבעד לאוקיינוס המשימות והמטלות שלנו במשך הימים, לאור עומס מירוץ החיים הבלתי פוסק, לא פעם עלול הרגש הנפלא של אהבת ישראל לשקוע במעמקי הלב, להיזנח חלילה מתחת להר המשימות המלא. דווקא לכן, ומתוך הערכה שכולנו רוצים לקחת חלק באהבת ישראל, נתנו לנו חז"ל עצת זהב, חשפו את הדרך שתאפשר לנו לרומם את רגש האהבה הטבוע בנו לכדי מעשה של ממש:

'מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך!' - כלל אחד, שש מילים בלבד, שמשנה חשיבה, מוביל את

השקפת העולם. אם רצונו של יהודי לדעת האם מעשיו עולים בקנה אחד עם רגש 'אהבת ישראל' הטבוע בו, אם תשוקתו היא להעצים את הרגש הזה ולכווננו - יש מבחן פשוט. שים את עצמך בראי, תראה את עצמך באותו מצב, תחוש את תחושות חברך...

אם אתה עובר על אם הדרך ורואה רכב תקוע, אם חלילה נתקעת בבית חולים, אם חלילה נקלעת לקושי כספי, אם אתה חש שאתה הופך ללעג וקלס בקרב חבריך, אם נכנסת למקום זר ומונחר לך ואתה 'אבוד' בשטח, אם הגעת לבית הכנסת ואין לך מקום ישיבה, אם אתה מחפש בדחיפות עצה לנוכח קושי העובר עליך - מה היית רוצה שאחרים יעשו עבורך, מה היית מבקש לראות שמישהו פועל למענך?

ואת התשובה שנתת לשאלה האמורה - קום ותעשה. עכשיו, ללא עיכובים, ללא המתנה. פשוט, תרגיש את תחושתו של היהודי האחר, ותפעל כמו שהיית רוצה

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

להתאמץ למען יהודי אחר, לעשות הכל לשמח את לבו, להפגין כלפיו אהבה מכל הלב!

תגובה מפתיעה ששינתה חיים

קירות חדרו של ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, כבר התרגלו לשמוע סיפורים מצמררים, מרגשים או מחרידים, מפייהם של הבאים לזכות בעצתו ובברכתו של ראש הישיבה. למרות זאת, נראה כי המעמד הזה היה חריג בכל קנה מידה, וכל בני הבית דמעו עיניהם לנוכח המחזה הנורא הזה...

אל ראש הישיבה הגיע הרה"ג ר' נחום ברנשטיין שליט"א, יחד עם תלמידו - יהודי שעשה לא מכבר צעדים ראשונים אל תוך עולם התורה והמצוות, וחזר בתשובה שלימה. 'ראש הישיבה', הציג הרב ברנשטיין את תלמידו, 'היהודי שלפנינו עשה כבדת דרך ארוכה מהחינוך שקיבל עד היום - כשהוא זוכה לעמול בתורה ולהתעלות במצוות וביראת שמים, ועדיין יש מצוה אחת שהוא לא מסוגל לעמוד בה, הוא נכשל בה פעם אחר פעם...'

'אכן כן', פרץ בעל התשובה בבכי מר, 'עשיתי כל שיכולתי, אני מתמסר לעמל התורה בכל לבי וברוח השם מצליח לקיים את רוב המצוות. רק במצוה הזו אינני מצליח להתגבר, שוב ושוב אני נכשל והיצר מסיט אותי מדרכי, שוב ושוב לבי מתרסק ואינני מחזיק מעמד. ילמדני ראש הישיבה מה לעשות, כיצד להתמודד, אולי איזו עצת חיזוק או משהו...' - ביקש בבכי תמרורים...

הוא ציפה שראש הישיבה יסביר לו את חומרת הענין, אולי יעניק לו עצה מעשית, ללמוד בספר זה או אחר, לפעול באופן כזה או אחר. להפתעתו הרבה, נענה בדרך אחרת:

לפתע, התרומם ראש הישיבה מלוא קומתו, לחץ את ידו בחום, חיבק אותו ונישק אותו פעם אחר פעם! 95 שנות עמל התורה והנהגת הציבור, עמדתו והרעיון האהב על בעל תשובה שזה מקרוב הגיע, כשראש הישיבה אומר לו בעיניים לחות מדמעות: 'אוי, כמה שאני מקנא בך, כמה שאני מקנא בך... כמה זכיות אתה צובר בכל פעם שאתה כן מתגבר, כמה שכר נצחי מחכה לך... אני מקנא בך!'

ראש הישיבה לא נרגע, הוסיף ולחץ את ידו באהבה אין קץ: 'אתה צדיק נפלא, צדיק נדיר. מתקשה כל כך להתמודד, ובכל זאת מתאמץ, בכל זאת ממשיך לנסות, בכל זאת ממשיך להיאבק. בורא עולם גאה באנשים כמוך, אני מלא קנאה בך!'

כל הנוכחים ניגבו דמעות סוררות, לא הרבה פעמים ראו את ראש הישיבה כה נרגש, כה מחמיא, כה מעודד, בטח לא יהודי המעיד על עצמו שהוא נכשל פעם אחר פעם... לבסוף, לחץ שוב ראש הישיבה את ידו של האיש, וביקש ממנו לשוב ולהיכנס אליו לאחר תקופת מה, כי רצונו לפגוש שוב בגיבור הרוח הגדול...

לאחר מספר חודשים שב הרב ברנשטיין עם אותו יהודי ונכנסו לראש הישיבה, שקיבלם בחום וזכר היטב את הפגישה הקודמת. ראש הישיבה התעניין בשלזו ואיך נמשכת ההתמודדות, והיה מאושר לשמוע שנרשם שיפור משמעותי, אותו יהודי כבר מתמודד הרבה פחות, אם כי הוא עדיין נכשל מעת לעת...

שוב נשנה המחזה המרגש, המרטיט כל כך. ראש הישיבה קם מכסאו, מחבק ומנשק אותו בחום ואהבה ללא גבול. 'אשריך מה טוב חלקך!' - משבח אותו ראש הישיבה, 'אני מאושר שאני זוכה לפגוש אדם כמוך! אתה מצליח להתגבר, נלחם כמו אריה, אני גאה בך!' - שב ראש הישיבה וקורא בהתרגשות, לוחץ את ידו בחום ומזמינו לבקר שוב בעוד תקופת מה...

בפעם השלישית שנכנס, בישר אותו יהודי כי התעלה לחלוטין, הוא עומד איתן בדעתו ובכל מצוות דתו. הפעם אי אפשר היה להכיל את המחזה, ראש הישיבה קם מכסאו ונשקו על מצחו, 'אתה לא יהודי קדוש, אתה קודש הקדשים ממש!' - קרא לעברו ראש הישיבה בהתרגשות אין קץ, 'אין מילים לתאר, אין מילים ממש!'

וכך, באהבת ישראל כנה ובלי אף מילת ביקורת, בלי עצת חיזוק רק באהבה מורעפת, הצליח ראש הישיבה להעניק לו כח וגבורה להתגבר על נסיונותיו, לנצח את יצרו. כי אהבת ישראל היא מתכון בטוח להשפעה על הזולת, דרך האהבה תמיד מנצחת, מועילה, מרוממת ומשפיעה!

תגלית זו נחשפת בספר 'ליקוטי אמרים - תניא', בפרק ל"ב, כי הדרך להשפיע על אדם ולקרבו לתורה עוברת באותו נתיב, נתיב אהבת ישראל. וכך הוא כותב: 'אף הרחוקים מתורת השם ועבודתו... צריך למושכן בעבותות אהבה!' - כי אהבת ישראל היא הדרך להשפיע, לרומם, להעניק כוחות ויכולות התמודדות לזולת!

הבה נאמץ את הדרך הזו, כי כולנו רוצים להיות בעלי יכולת להשפיע על הזולת, לרומם אותו, לחנך את ילדינו. כדי להצליח בכך - כמה כדאי לבחור בדרך אהבת ישראל, לראות את החלק הטוב שבזולתנו ולהתחבר אליו באהבת אמת, ואז נוכל לדבר אליו ממקום של אהבה וחיבה, ולהשפיע עליו לטובה!

רחמינו של רבי אהרן נכמרו על התלמיד, הוא חש כי זו סכנה גדולה מדי עבורו. 'לפי דעתי', - אמר ליענקל', 'חוששני שחלילה יתפסו אותך ללא האשרה וישלחו אותך לסיביר, לא כדאי להסתכן עד כדי כך, עודך צעיר לימים!' - סבר ראש הישיבה. אלא שיענקל לא אבה לוותר, הוא חש כי זו ההזדמנות היחידה שלו להציל את חייו מאימת המלחמה, וטען כי אולי בכל זאת בעזרת המסמך יינצל, ולחילופין - הלא נאמר לו כי יש סיכוי קלוש שאשרת היציאה תחכה לו בנמל, אולי זה יקרה...

יענקל המשיך לראות בפיסת הנייר שבידו הזדמנות אחרונה לזכות בחיים חדשים בבריטניה, ורצה רק לברוח. לבסוף 'נכנע' ראש הישיבה לעקשנותו והפצרותיו של יענקל', ובירכו שייסע לחיים ולשלום...

יענקל נפרד מראש הישיבה, ושם פעמיו לעבר תחנת האוטובוס. עד מהרה הגיע האוטובוס, ישן ומקרטע, צפוף בעשרות אנשים שהצליחו להיחזק ולעלות אליו. האוטובוס עשה את דרכו לקובנה, שם יש רכבת הנוסעת לעיר הנמל. המסע לא קל, אך החיים שווים אותו. בהחלט...

כשהגיע האוטובוס לקובנה, גילה יענקל תחנת רכבת הומה אדם, כולם ביקשו להגיע לנמל ולנסות לברוח. הוא מיהר לרכוש כרטיס נסיעה מתאים, ושירך את רגליו בין ההמון, עד שמצא קרון אליו אפשר לעלות. כעת לא נותר לו אלא להתמתן ברכבת העמוסה. עד שזו תחליט לצאת לדרך, לעבר עיר הנמל...

ובעוד יענקל יושב בקרון הרכבת וממתין, דמות נוספת נכנסה לתחנת הרכבת, ראש הישיבה - הגאון רבי אהרן קוטלר בעצמו. זמן קצר לאחר שיענקל יצא, עשה רבי אהרן את הדרך אחרי: יצא לתחנת האוטובוס, והמתין בה שעה ארוכה. אחר כך נסע באוטובוס נסיעה לא קצרה, ובסיומה - הגיע לתחנת הרכבת בקובנה...

ועדיין לא נסתיים המסע... - רבי אהרן התרוצץ בתחנת הרכבת, קורא בקול 'יענקל' יענקל', מחפש אחריו בכל מקום ופינה. ראשו נדחק באשנבים השונים, זקנו ההדור התנופף ברוח החולפת, והוא ממשיך לרוץ ממקום למקום וזועק: 'יענקל קליאט', מחפש אחר תלמידו... דקות ארוכות חולפות עוברות, רבי אהרן עובר מקרון לקרון ברציפים השונים, ממשיך לקרוא בשמו של תלמידו ומחפש אחריו כאילו איבד יהלום יקר...

יענקל ישב ברכבת, ולפתע, משום מקום, שמע קול מוכר קורא בשמו, פעם אחר פעם, קריאות קצובות וקולניות. הוא הפנה את מבטו אנה ואנה, הביט לכל הצדדים, ביקש מהעומדים על יד חלונות הקרון - לזוז מעט כדי שיוכל לראות מי קורא לו. להפתעתו, היה זה ראש הישיבה, רבי אהרן קוטלר בעצמו!

'הראש ישיבה!' - קם יענקל ממקומו נסער כולו, המום מהמראה, עיניו קרועות מתדהמה ופיו יורה שאלות: 'מדוע עשה ראש הישיבה את כל הדרך אחריי? מדוע נדחק ראש הישיבה באוטובוס, רץ והתרוצץ בין המון האדם בתחנת הרכבת, התאמץ כל כך כדי לשוב ולפגוש בי? מה קרה?' - שאל בתימהון...

'רק רציתי לבשרך', אמר לו רבי אהרן קצרות, 'שמיד לאחר צאתך, הגיע מברק המבשר כי בניגוד לכל התחזיות, הבריטים נאותו לתת לך אשרת כניסה. במברק נכתב כי המסמכים מחכים לך בנמל!'

'נפלא!' - שמח יענקל על הבשורה, 'הודו להשם כי טוב!' - קרא ברגש רב בהבינו כי חייו ניתנו לו לשלל. 'אבל', שבה התמיהה וזעקה מתוך לבו, 'הלא המסמכים היו ממתנים לי לפני העליה לספינה בכל מקרה, מדוע טרח ראש הישיבה כל כך כדי לנסוע אחריי לקובנה ולהשיגני על פסי הרכבת? מה בער להתאמץ כל כך רק כדי לדווח לי את הידיעה המשמחת?'

'זה פשוט', חייך רבי אהרן את חיוכו הטוב, 'הלא הרגשתי כי יצאת לדרך מודאג ומתוח, כשאינך יודע כיצד יסתדרו העניינים, ובעצם אתה מצפה לנס... החלטתי לרדוף אחריך ולבשר לך את הבשורה, למען תיטע לדרךך רגוע ושלו, שמח ובטוח בישועתך!'

יענקל שב והתיישב במקומו, משפשף את עיניו כלא מאמין. ידוע ידע כי רבו גאון התורה וענק המידות, אך לא ידע עד היכן מגיעה אהבת ישראל הבוררת בקרבו, עד היכן מגיעה דאגתו לשמחת לבו של תלמידו. ראש הישיבה בוודאי שמח לשמע הבשורה כי תלמידו יינצל, אך לא הסתפק בכך: הוא טרח לנסוע באוטובוס לעיר השכנה, להתרוצץ בתחנת הרכבת ולקרוא בשמו, וכל זאת כדי להסיר ממנו את עננת הדאגה ולשמח את לבו!

הסיפור הזה, המופיע בקונטרס 'כולנו יודעי שמך', אין כמוהו ללמדנו מהי אהבת ישראל, לחוש את הזולת, להרגיש את העובר עליו. רבי אהרן לא הסתפק בידיעה כי תלמידו יינצל, הוא טרח והתאמץ כדי לבשר לו זאת, כדי להרגיע אותו ולהעניק לו שלוה בדרכו ובמסעו. לא פעם נקריט לידנו הזדמנות לשמח יהודי אחר, להסיר ממנו דאגה, להעניק לו את התחושה כי אנו שותפים לכאבו ומייחלים לישועתו בדיק כמוהו - הבה נעשה זאת מכל הלב, זוהי אהבת ישראל!

וגם אם זה קצת קשה, דורש מאמץ או מחייב הקרבה - זו לא סיבה לוותר, הנפוך הוא. הבה נראה את רבי אהרן מתרוצץ בין קרונות הרכבת, קורא 'יענקל' יענקל' אל החלל, מקווה למצוא את תלמידו, רק כדי להרגיעו. אלה וכאלה חמדה ליבנו,

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס